

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 26 травня 2016 року
(протокол № 14)

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

**Бердянськ
2016 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доцент, кандидат економічних наук І.С. Ладунка,
старший викладач О.В. Задворна,
кандидат економічних наук О.В. Горпинич.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “18” травня 2016 року, протокол № 8

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Економіка підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предметом навчальної дисципліни є господарсько-фінансова діяльність підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Економіка підприємства», тісно пов'язаний з вивченням дисциплін :«Економічна теорія», «Регіональна економіка», «Фінанси підприємства», «Статистика», «Податкова система», «Інвестування».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** навчальної дисципліни є формування системи теоретичних знань про економічні, виробничі та фінансові поняття і категорії; висвітлення наукового та практичного досвіду ефективного використання матеріальних, фінансових, трудових та інших ресурсів підприємства з метою забезпечення результативної діяльності функціонуючих підприємств.

1.2. **Основними завданнями** дисципліни «Економіка підприємства» є вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств; набуття спеціальних і практичних навичок з прийняття ефективних управлінських рішень щодо створення, функціонування та реорганізації виробничих систем тощо.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти *повинні набути таких компетентностей:*

Загальні: здатність до пошуку, оброблення, аналізу та оцінки інформації щодо соціально-економічних процесів та явищ;

здатність застосовувати отримані знання при розв'язанні практичних завдань.

Та демонструвати такі результати навчання:

упорядковувати, аналізувати, класифікувати, оцінювати отримані знання з предмету дослідження;

розв'язувати практичні завдання та змістовно інтерпретувати отримані результати на підставі набутих теоретичних знань тощо.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6/180 (кредитів ЄКТС/годин).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Підприємство у сучасній системі господарювання.

Поняття, напрями діяльності та класифікація підприємств України. Види організаційно-правових форм підприємств. Сутність підприємництва як форми господарювання підприємств. Ознаки та суб'єкти підприємництва. Види добровільних об'єднань підприємств.

Тема 2. Управління підприємством і його структура.

Організація управління. Елементи системи управління. Апарат, механізм та принципи управління підприємством. Функції та методи управління виробництвом продукції. Зв'язки елементів структури управління. Лінійна, функціональна, дивізійна, матрична структура управління підприємством.

Тема 3. Виробничі фонди підприємства. Основний капітал підприємства.

Сутність та види капіталу. Основний капітал підприємства. Поняття та класифікація основних фондів. Амортизація основних фондів. Основні види зношення та відтворення основних фондів. Показники економічної ефективності використання основних засобів.

Тема 4. Оборотний капітал підприємства.

Характеристика та складові оборотного капіталу. Визначення та класифікація оборотних коштів. Нормування оборотних коштів. Ефективність використання оборотних коштів підприємства.

Тема 5. Персонал підприємства. Продуктивність і оплата праці.

Сутність понять «трудові ресурси» і «персонал підприємства». Структура персоналу підприємства. Основні завдання управління трудовими ресурсами на підприємстві. Показники наявності та руху персоналу. Кадрова політика підприємства. Продуктивність праці та класифікація чинників, що на неї впливають. Сутність, функції та принципи заробітної плати. Форми та системи оплати праці. Державне регулювання мінімальної заробітної плати. Форми мотивації праці робітників. Форми та системи преміювання на підприємстві. Методи планування фонду оплати праці. Методика нормування витрат праці на підприємстві. Планування потреб підприємства у трудових ресурсах. Штатний розклад, його призначення та порядок складання.

Тема 6. Інтелектуальний капітал.

Ефект від використання нематеріальних активів. Сутність і значення інтелектуального капіталу для розвитку підприємства. Наукові кадри, їх необхідність, роль і значення в процесі трансформації в матеріальні блага, що є основою для прогресивного розвитку суспільства. Нематеріальні ресурси і активи підприємства. Вимоги до документального оформлення нематеріальних активів

Тема 7. Теоретичні аспекти інвестиційної діяльності виробничого підприємства та оцінка їх ефективності.

Сутність та класифікація інвестицій. Мета та завдання інвестиційної діяльності. Відтворювальна та технологічна структура капітальних вкладень. Нормативна та ринкова вартість земель сільськогосподарського призначення Запорізької області. Оренда, як один з ринкових механізмів, реалізації права розпорядження земельною власністю. Сутність та види інновації. Інноваційний продукт. Вимоги до інноваційної продукції. Венчурні (ризикові) підприємства. Інноваційні процеси та джерела їх формування. Стадії інноваційного процесу. Логічні форми інноваційного процесу. Види ефективності інноваційної діяльності. Сумарний економічний ефект від реалізації інноваційної діяльності. Вартісна оцінка результатів від впровадження інноваційних проектів.

Тема 8. Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства.

Поняття та характеристика техніко-технологічної бази виробництва. Технічний розвиток виробництва. Поняття, види та чинники формування виробничої потужності підприємства. Методичні принципи розрахунку виробничої потужності підприємства. Використання виробничої потужності підприємства. Інформаційна база та послідовність розрахунку виробничої потужності підприємства. Чинники, що впливають на ефективне використання виробничої потужності підприємства.

Тема 9. Обґрунтування виробничої програми й товарна політика підприємства.

Поняття виробничої програми та виробничої потужності підприємства. Принципи та методика визначення виробничої потужності. Основні напрямки асортиментної стратегії. Маркетингові аспекти товарної політики підприємства: забезпечення конкурентоспроможності товарів, визначення товарних стратегій відповідно до життєвого циклу товарів; позиціонування товарів.

Тема 10. Якість та конкурентоспроможність продукції.

Показники якості продукції. Методи визначення якості продукції. Стандартизація та сертифікація продукції.

Тема 11. Витрати на виробництво продукції.

Загальна характеристика витрат підприємства та їх класифікація. Поняття собівартості продукції. Планування собівартості продукції. Статті та елементи калькуляції собівартості продукції. Методи калькулювання собівартості продукції. Методика визначення собівартості сільськогосподарської продукції. Склад витрат виробництва та обігу, що включаються у собівартість продукції. Кошторис витрат виробництва: поняття, склад та методика складання. Шляхи зниження собівартості сільськогосподарської продукції.

Тема 12. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.

Поняття, види та класифікація фінансових результатів діяльності підприємства. Доходи підприємства в системі економічних показників його діяльності. Класифікація доходів підприємства. Механізм формування доходів від операційної діяльності. Цінова політика як чинник формування його доходів від реалізації продукції: сутність та етапи розроблення. Аналіз напрямів забезпечення ефективної цінової політики. Характеристика ціноутворюючих чинників. Планування доходів підприємства: поняття, завдання, етапи, методи. Особливості формування доходів від операційної діяльності. Сутність, значення і обрахунок валового, чистого прибутку, рентабельності продукції та виробництва, норми прибутку.

Тема 13. Ефективність діяльності підприємства. Планування, трансформація та реструктуризація підприємств.

Характеристика ефективності виробництва. Чинники підвищення ефективності виробництва. Сутність планування та плану. Основні види планів підприємства. Перспективне планування. Середньостроковий план. Поточне планування. Директивні плани. Індикативні плани. Сутність стратегії діяльності підприємства. Основні завдання формування стратегії підприємства. Стратегія виживання. Стратегія

стабілізації. Стратегія розвитку (росту). Стратегії інтегрованого розвитку. Стратегії перегрупування сил з метою підвищення ефективності. Задачі оперативного планування. Система планів економічного та соціального розвитку підприємства. Сутнісна характеристика та організаційні форми трансформації підприємств (організацій) та об'єднань. Види реструктуризації.

3. Рекомендована література

1. Афанасьєв М.В. Економіка підприємства: підручник/ М.В. Афанасьєв, О.Б. Плоха. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2013. – 664с.
2. Березін О.В., Бутенко Н.В. Економіка підприємства: практикум: навчальний посібник/О.В. Березін, Н.В. Бутенко. – К.: Знання, 2012. – 254с.
3. Блонська В.І. Економіка підприємства: теорія і практикум: навчальний посібник / В.І.Блонська, Т.Г.Васильців, С.С.Гринкевич. - Львів: Магнолія-2013.- 688 с.
4. Т.Г. Васильцев, О.І. Ілляш, Н.Г. Міценко Економіка малого підприємства: Навчальний посібник / Т.Г. Васильцев . – К.: Знання, 2013рік, - 446 с.
5. Економіка підприємства / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. — К.: Вид-во КНЕУ, 2015.- 528с.
6. Економіка підприємств: підручник / Ф.В.Горбонос, Г.В.Черевко, Н.Ф.Павленчик, А.О.Павленчик. - К.: Знання, 2010. - 463 с.
7. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навчальний посібник/ О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. - 2-ге вид. – К.: ЦУЛ, 2010. – 488с.
8. Економіка підприємства: навч. посібник/О.В Березін, Л.М. Березіна, Н.В. Бутенко. – К.: Знання, 2015. – 390 с.
9. Економіка підприємства: Підручник/ За заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. – К.; КНЕУ, 2013. – 816с.
- 10.Червона О.Ю., Урба С.І. Економіка підприємства. Практикум: Навч. посібник. – Львів: Ліга-Прес, 2012. – 184с.
- 11.Харів П. С. Економіка підприємства: Зб. задач і тестів: Навч. посіб. — К.: Знання-Прес, 2011.

4. Методи навчання:

лекція, демонстрування, практичні роботи, метод письмового контролю

5.Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен

6. Система оцінювання _____

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни